

Bruxelles, den 23.6.2025
COM(2025) 330 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET
om gennemførelse af den makrofinansielle bistand til tredjelande i 2024

{SWD(2025) 166 final}

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	2
2. MAKROFINANSIEL BISTAND I 2024	3
2.1 Det Østlige Partnerskab.....	4
• Moldova.....	4
• Ukraine.....	5
2.2 Det sydlige naboskab.....	7
• Egypten.....	7
2.3 Vestbalkan.....	8
• Nordmakedonien.....	8
3. SIKRING AF KORREKT ANVENDELSE AF MFA-MIDLER: OPERATIONELLE VURDERINGER OG EFTERFØLGENDE EVALUERINGER	9
3.1 Operationelle vurderinger.....	9
3.2 Evalueringer.....	10
4. GENEREL UDVIKLING I FORBINDELSE MED INSTRUMENTET FOR MAKROFINANSIEL BISTAND	11
4.1 MFA-instrumentets funktion.....	11
4.2 Makrofinansiel bistand i den flerårige finansielle ramme for 2021-2027.....	12
5. FREMTIDSPERSPEKTIVER – MAKROFINANSIELLE BISTANDSTRANSAKTIONER I 2025	13

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelse af den makrofinansielle bistand til tredjelande i 2024 ¹

1. Indledning

Makrofinansiell bistand (MFA) er et finansielt EU-instrument ², som tilbydes til partnerlande, der oplever en betalingsbalancekrise. Siden MFA-instrumentet blev indført i 1990, har det bidraget til at forbedre den makroøkonomiske og finansielle stabilitet i lande, der grænser op til eller geografisk ligger tæt på EU, samtidig med at det tilskynder til strukturreformer. Støtte under instrumentet er afhængig af en ikkeforebyggende kreditaftale, der er indgået med Den Internationale Valutafond (IMF)³. Støtten skal afhjælpe det umiddelbare presserende behov i partnerlandet for at løse de underliggende problemer, der skaber pres på betalingsbalancen. Partnerlandet får dermed mulighed for at øge sit finanspolitiske råderum, forbedre sin gældsholdbarhed og fokusere på at gennemføre nødvendige reformer. Ved at lette den makroøkonomiske tilpasning kan makrofinansielle bistandstransaktioner få en positiv økonomisk og social indvirkning, så landet får mere tid og større råderum til at tackle de grundlæggende årsager til betalingsbalancekrisen.

Makrofinansiell bistand ydes oftest i form af lån, der finansieres gennem EU-obligationer. Siden januar 2023 har tilgangen til makrofinansiell bistand ændret sig fra en back-to-back-tilgang ⁴ til en fælles struktur, hvor obligationsudstedelser afkobles fra specifikke udbetalinger. I stedet udsteder Kommissionen nu EU-obligationer af samme type og overfører provenuet til en central finansieringspulje, som igen finansierer flere EU-politikprogrammer (herunder makrofinansiell bistand). I nogle tilfælde kan den makrofinansielle bistand bestå udelukkende af lån, mens den i andre tilfælde kan være en kombination af lån og gavebistand.

Den makrofinansielle bistand frigives i rater, og kun hvis alle de økonomisk-politiske betingelser, der er knyttet til disse rater som aftalt med partnerlandet, er opfyldt. Der gælder ligeledes en politisk forudsætning for makrofinansiell bistand, idet der kræves overholdelse af demokratiske mekanismer (herunder et parlamentarisk flerpartisystem og overholdelse af retsstatsprincippet samt respekt for menneskerettighederne). Dermed supplerer den makrofinansielle bistand også EU's normale samarbejdsbistand og bidrager til opfyldelse af de bredere mål om at bevare stabilitet og fremme velstand og EU's kerneværdier uden for EU's grænser. Dette understøttes af resultaterne af flere uafhængige evalueringer af

¹ Denne rapport er baseret på de oplysninger, der forelå frem til marts 2025.

² Retsgrundlaget for makrofinansiell bistand til andre tredjelande end udviklingslande er artikel 212 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Artikel 213 i TEUF kan anvendes som retsgrundlag, når tredjelandet har behov for akut finansiell bistand.

³ Der blev gjort en undtagelse fra denne betingelse i forbindelse med oprettelsen af den ekstraordinære MFA+-støtte til Ukraine efter Ruslands totale invasion i februar 2022.

⁴ I behørigt begrundede tilfælde (f.eks. et lille beløb eller en stærk præference for specifik lånestruktur hos støttemodtagerne) kan back-to-back-tilgangen, hvor Kommissionen udsteder obligationer og overfører provenuet direkte til modtagerlandet, finde anvendelse (f.eks. udbetaling af lån til Moldova i juli og december 2024).

afsluttede makrofinansielle bistandstransaktioner ⁵ samt den nylige metaevaluering af de sidste ti år af transaktionerne ⁶.

I 2024, som var et år med øgede udfordringer på baggrund af den hastige geopolitiske udvikling, viste det sig, at den makrofinansielle bistand fortsat hurtigt og effektivt kunne tilpasses til ekstraordinære omstændigheder, samtidig med at den centrale mission om at fremme stabilitet blev fastholdt. Den makrofinansielle bistand, der blev ydet i forbindelse med G7-initiativet "Extraordinary Revenue Acceleration Loans for Ukraine" som følge af Ruslands fortsatte angrebskrig, bekræftede Unionens tilsagn om at omsætte solidaritet til konkret støtte til Ukraine og samtidig bistå andre partnere, der oplever økonomiske konsekvenser af krigen. Eskalerende fjendtligheder i Mellemøsten har også bevirket, at Unionen har ydet makrofinansiell bistand til nøgleaktører i regionen.

Rapporten for 2024 er udarbejdet i overensstemmelse med Kommissionens oplysningsforpligtelser som fastsat i de relevante retsakter. Den ledsages af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, som indeholder en mere detaljeret analyse af gennemførelsen af individuelle makrofinansielle bistandstransaktioner.

2. MAKROFINANSIEL BISTAND I 2024

I 2024 vedtog Unionen på baggrund af Ruslands intensiverede aggressionskrig mod Ukraine og landets fortsatte finansieringsbehov en ny ekstraordinær makrofinansiell bistandspakke til Ukraine inden for rammerne af G7-initiativet "Extraordinary Revenue Acceleration Loans for Ukraine". Efter udbetalingen af 18 mia. EUR i 2023 under MFA+-programmet blev Ukrainefaciliteten Unionens primære instrument til budgetstøtte til Ukraine i 2024, hvor der blev ydet 16,5 mia. EUR i budgetbistand. Ikke desto mindre forblev Ukraines finansieringsbehov på et usædvanligt højt niveau i 2024 som følge af Ruslands igangværende aggressionskrig. Det bevirkede, at G7-lederne i midten af 2024 gav tilsagn om 45 mia. EUR i lån under G7-initiativet "Extraordinary Revenue Acceleration Loans for Ukraine", der skal betales gennem ekstraordinære indtægter hidrørende fra immobiliserede russiske statslige aktiver. EU udbyggede tilsagnet med vedtagelsen af forordning (EU) 2024/2773 om oprettelse af samarbejdsmechanismen vedrørende lån til Ukraine (ULCM-forordningen), i henhold til hvilken der blev ydet ekstraordinær makrofinansiell bistand til Ukraine på op til 18,1 mia. EUR på meget lempelige vilkår for i størst muligt omfang at lette presset på Ukraines offentlige finanser. Lånene har en løbetid på 45 år og en afdragsfri periode på 10 år. Tilbagebetalingen vil primært afhænge af de ekstraordinære indtægter hidrørende fra immobiliserede russiske statslige aktiver. Efter frigivelsen af den makrofinansielle bistand i december 2024 er der planlagt udbetalinger gennem hele 2025.

I 2024 udbetalte Unionen også de sidste trancher af den ændrede makrofinansielle bistand til Moldova, som var tilrettelagt med henblik på at bidrage til at imødegå virkningerne af den energikrise, der startede i oktober 2021, og modvirke afsmittende virkninger af Ruslands igangværende aggressionskrig mod Ukraine. Samtidig blev halvdelen af den makrofinansielle bistand på 100 mio. EUR, der var aftalt for Nordmakedonien, også udbetalt for at støtte landet under de stramme globale finansielle forhold, stigende energipriser og uventede tab på statsejede elselskaber. Den anden og sidste tranche af den makrofinansielle bistand er til rådighed frem til 2026, men det forekommer usandsynligt,

⁵ Alle evalueringer findes på Kommissionens websted: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en.

⁶ SWD(2023) 0016, Commission staff working document, Evaluation of macro-financial assistance to third countries (meta-evaluation of operations for 2010-2020).

at den vil blive trukket på grund af manglende fremskridt med gennemførelsen af de politiske betingelser.

I marts 2024 foreslog Kommissionen i anerkendelse af Egyptens kritiske finansielle situation og landets vigtige stabiliserende rolle i regionen en makrofinansiell bistand på 5 mia. EUR, herunder en hastende kortfristet operation på 1 mia. EUR, der blev udbetalt i december 2024, betinget af økonomiske reformer og opfyldelse af benchmarks for menneskerettigheder. Forslaget om de resterende 4 mia. EUR behandles fortsat af Europa-Parlamentet og Rådet sammen med Kommissionens forslag om makrofinansiell bistand til Jordan, som forventes vedtaget i andet kvartal 2025.

Status for gennemførelsen af makrofinansielle bistandstransaktioner i 2024 (pr. region)

2.1 Det Østlige Partnerskab

- **Moldova**

Moldova gennemgår en genopretning efter energikrisen i 2021. Den økonomiske genopretning begyndte i 2023 og blev styrket i 2024 med en vækst i BNP på 2,6 %. Et større privatforbrug som følge af lav inflation og stigende reallønninger har sammen med stigende investeringer opvejet den svage vækst i eksporten. Reallønnen fortsatte med at stige, og den mere lempelige pengepolitik har understøttet forbrugslån og investeringer. Underskuddet på de løbende poster steg i 2024 efter et kraftigt fald i 2023 som følge af et større handelsunderskud forårsaget af faldende vareeksport og stabil import. Stigende eksport af tjenesteydelser, anført af IKT-sektoren, opvejede delvist nedgangen i vareeksporten. Pengeoverførslerne faldt fortsat i andet kvartal 2024 til 11,4 % af BNP, mens tilstrømningen af udenlandske direkte investeringer som andel af BNP faldt i de første tre kvartaler af 2024. Budgetunderskuddet i 2024 faldt til 3,9 % af BNP i 2024 som følge af en styrket opkrævning af indtægter, lavere kapitaludgifter og bedre målretning af støtteforanstaltninger for at afbøde virkningerne af høje energipriser for husholdningerne. I 2024 var regeringen fortsat reformorienteret og engageret i at skabe makroøkonomisk stabilitet, men de negative risici (navnlig i forbindelse med energisituationen) var fortsat høje. EU-tiltrædelsesforhandlingerne blev officielt indledt i 2024, og ved en folkeafstemning var der et snævert flertal for de foreslåede forfatningsændringer med henblik på tiltrædelse af EU.

Moldova blev hårdt ramt af energikrisen i 2021. Efter anmodning fra Moldova den 19. november 2021 vedtog Kommissionen et forslag om makrofinansiell bistand på 150 mio. EUR (120 mio. EUR i mellemfristede lån og gavebistand på 30 mio. EUR). Parlamentet og Rådet vedtog en afgørelse herom den 6. april 2022 (afgørelse (EU) 2022/563). Aftalememorandummet, lånefacilitetsaftalen og gavebistandsaftalen vedrørende denne makrofinansielle bistand blev undertegnet den 22. juni 2022 og ratificeret af Moldovas parlament den 14. juli 2022.

Som reaktion på den stigende direkte og indirekte indvirkning på Moldovas økonomi som følge af Ruslands angrebskrig mod Ukraine vedtog Kommissionen den 24. januar 2023 et forslag om at øge den igangværende makrofinansielle bistand med 145 mio. EUR. Op til 100 mio. EUR heraf var i form af lån og 45 mio. EUR var gavebistand. Europa-Parlamentet og Rådet vedtog en afgørelse herom den 14. juni 2023 (afgørelse (EU) 2023/1165). Afgørelsen indeholder bestemmelser om at øge den samlede støtte, der ydes gennem denne makrofinansielle bistand, til 295 mio. EUR (heraf 75 mio. EUR i gavebistand). Den yderligere finansielle bistand under den makrofinansielle bistand indgik i en større EU-

støttestøtte til Moldova, som Kommissionens formand bebudede i november 2022, og som også indeholdt 105 mio. EUR i budgetstøtte.

Den makrofinansielle bistand blev frigivet i fem rater i overensstemmelse med det ændrede aftalememorandum, der trådte i kraft den 5. september 2023. Den første rate på 50 mio. EUR (herunder 15 mio. EUR i gavebistand) blev frigivet den 1. august 2022. Anden rate på 50 mio. EUR (10 mio. EUR i gavebistand) blev frigivet den 22. marts 2023. Den tredje rate (dvs. den første "yderligere rate" af den supplerende makrofinansielle bistand) blev frigivet den 25. oktober 2023 (50 mio. EUR i lån) og den 27. oktober 2023 (22,5 mio. EUR i gavebistand). Den fjerde rate (dvs. den anden "yderligere rate" af den ændrede makrofinansielle bistand) blev frigivet den 18. juli 2024 (50 mio. EUR i lån og 22,5 mio. EUR i gavebistand). Den femte og sidste rate blev frigivet den 17. december (45 mio. EUR i lån) og den 18. december 2024 (5 mio. EUR i gavebistand).

Udbetalingen af den makrofinansielle bistand var betinget af positive resultater under IMF's udvidede kreditfacilitet/udvidede lånefacilitet (ECF/EFF) for Moldova, som blev vedtaget i december 2021 og yderligere forhøjet i maj 2022. Efter forhøjelsen beløber IMF's program sig til 815 mio. USD. I december 2023 godkendte IMF's bestyrelse også en ordning for Moldova under genopretnings- og bæredygtighedsfaciliteten (til et beløb svarende til 173 mio. USD) for at støtte Moldovas bestræbelser på at styrke modstandsdygtigheden over for klimachok, støtte reformer af energisektoren, styrke det indenlandske beredskab i den finansielle sektor og mobilisere bæredygtig finansiering. Efter den pludselige afskedigelse af direktøren for Moldovas nationalbank (NBM) i december 2023 har der fundet drøftelser sted om betydningen af god regeringsførelse og centralbankens uafhængighed. Dette førte til en række foranstaltninger, der gjorde det muligt for IMF at afslutte den femte gennemgang under ECF/EFF-ordningerne og den første gennemgang under RSF den 28. juni 2024. Den 17. december 2024 afsluttede IMF den sjette gennemgang under ECF/EFF-ordningerne og den anden gennemgang under RSF sammen med Moldova, hvilket gav mulighed for en udbetaling på 162,6 mio. USD. IMF-programmet forventes at omfatte to yderligere gennemgange og løbe indtil oktober 2025.

- **Ukraine**

Trods de alvorlige ødelæggelser af menneskelig og fysisk kapital siden Ruslands omfattende invasion i 2022 har Ukraines økonomi udvist bemærkelsesværdig modstandsdygtighed. BNP steg med 5,3 % i 2023 og forventes at være vokset med 3,5 % i 2024, selv om der blev konstateret en vis afmatning i væksten i anden halvdel af 2024. Genopretningen er blevet understøttet af genåbningen af eksportruter (navnlig gennem Sortehavet og Donau) og stærk international finansiell bistand (herunder fra EU's ekstraordinære makrofinansielle bistand i 2023 og gennemførelsen af Ukraine-faciliteten fra 2024). Inflationen, som var faldet betydeligt i 2023, steg i slutningen af 2024 på grund af stigende elomkostninger efter intensiverede angreb på energiinfrastrukturen og på grund af kraftig lønvækst som følge af mangel på arbejdskraft. Ukraines nationalbank strammede pengepolitikken som reaktion herpå og forhøjede den pengepolitiske rente til 14,5 % i januar 2025. Underskuddet på de løbende poster steg til 7,6 % af BNP i 2024, hovedsagelig som følge af en reduktion af de internationale tilskud, mens handelsunderskuddet forblev stabilt, da den øgede import til forsvar og genopbygning opvejede eksportgevinsterne. På trods af de udfordrende forhold er banksektoren fortsat stabil og rentabel med faldende andele af misligholdte lån og tilstrækkelige kapitalbuffer. De offentlige finanser er fortsat under pres med et budgetunderskud på 19,1 % af BNP i 2024, som i vid udstrækning var drevet af høje forsvars- og genopbygningsudgifter. Skatteforanstaltningerne forventes at øge indtægterne i 2025, men det finanspolitiske gab

er fortsat betydeligt. De fremtidige vækstudsigter overskygges af usikkerheden som følge af ødelæggelse af (energi-)infrastruktur, mangel på arbejdskraft og krigens fremtidige forløb. I den forbindelse er vedvarende international støtte fortsat afgørende for Ukraines økonomiske stabilitet og evne til at modstå Ruslands angrebskrig.

Efter udbetalingen af 18 mia. EUR under MFA+-programmet i 2023 blev Ukraine-faciliteten Unionens primære budgetstøtteinstrument i 2024 og ydede 16,5 mia. EUR i bistand under søjle I. Ikke desto mindre øgede Ruslands eskalerende og fortsatte aggressionskrig finansieringsbehovet yderligere i 2024 og derefter. Der opstod et resterende finansieringsgab på trods af den støtte, der blev ydet gennem Ukraine-faciliteten samt bidrag fra andre partnere. Som reaktion herpå gav G7-lederne på deres topmøde i juni 2024 i Puglia, Italien, tilsagn om at yde Ukraine 45 mia. EUR i ERA-lån, som vil blive tilbagebetalt ved hjælp af fremtidige ekstraordinære indtægter fra immobiliserede russiske statslige aktiver, der forefindes i Unionen og andre relevante jurisdiktioner.

På grundlag af dette tilsagn forelagde Kommissionen den 20. september 2024 et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af en lånesamarbejds mekanisme for Ukraine og om ekstraordinær makrofinansiel bistand til Ukraine. Europa-Parlamentet og Rådet vedtog dette forslag den 24. oktober 2024 som forordning (EU) 2024/2773 (ULCM-forordningen), der trådte i kraft den 29. oktober 2024. På grundlag af de bekræftede bidrag fra G7-partnerne efter G7-finansministrenes møde den 25. oktober 2024 i Washington DC bekræftede Unionen et makrofinansielt bistandslån på 18,1 mia. EUR til Ukraine, som skulle frigives via en enkelt rate. Afgørelsen om bemyndigelse til frigivelse af raten blev vedtaget af Europa-Kommissionen den 18. december 2024, og den første udbetaling til Ukraine på 3 mia. EUR fandt sted den 10. januar 2025. Efterfølgende udbetalinger følger i løbet af 2025.

I betragtning af de ekstraordinære omstændigheder ydes denne makrofinansielle bistand på meget lempelige vilkår. Ukraine er fortsat formelt ansvarlig for tilbagebetalingen af ERA-lånene, men tilbagebetalingerne skal finansieres gennem de ekstraordinære indtægter fra de immobiliserede russiske aktiver. Ukraine forventes derfor ikke at anvende egne midler til direkte tilbagebetaling af lånene. Tilbagebetalinger bliver i stedet forvaltet via ULCM, således at Ukraine kan fremrykke fordelene ved de ekstraordinære indtægter og samtidig minimere indvirkningen på landets offentlige finanser. Hvis de ekstraordinære indtægter viser sig at være utilstrækkelige til at tilbagebetale det makrofinansielle bistandslån, vil den meget lempelige løbetid på 45 år med en afdragsfri periode på 10 år, inden tilbagebetalingen af hovedstolen begynder, desuden give rig mulighed for at sikre en stabilisering af Ukraines makroøkonomiske situation. Denne finansieringsordning mindsker det umiddelbare pres på Ukraines offentlige finanser og sikrer samtidig, at tilbagebetalingerne fortsat vil være håndterbare, når de begynder i 2030'erne, hvilket i væsentlig grad afbøder risiciene for den finansielle stabilitet i genopretningsperioden. Tilførslen af indtægter til ULCM afhænger af den fortsatte immobilisering af disse aktiver, som er afhængig af forlængelse af sanktionerne hver sjette måned. Rådet vedtog den seneste forlængelse den 27. januar 2025. Forlængelsen af sanktionerne kræver enstemmighed i Rådet.

Som med tidligere makrofinansielle bistandsprogrammer var udbetalingen af dette ekstraordinære makrofinansielle bistandslån på 18,1 mia. EUR betinget af opfyldelsen af de politiske forpligtelser, der er fastsat i aftalememorandummet mellem Unionen og Ukraine. Aftalememorandummet, som blev godkendt af medlemsstatsudvalget for makrofinansiel bistand den 7. november 2024, trådte i kraft den 4. december 2024. Den vellykkede gennemførelse af de politiske betingelser, der stemmer overens med en delmængde af de betingelser, der ligger til grund for planen for Ukraine (som dækker centrale reformområder såsom makrofinansiel stabilitet, statsejede virksomheder, offentlig

forvaltning, retsstatsprincippet og forsvar), gjorde det muligt at frigive den eneste rate af det makrofinansielle bistandslån den 18. december 2024.

2.2 *Det sydlige naboskab*

- **Egypten**

En stadig mere ustabil situation i Palæstina har haft konsekvenser for regionen, herunder Egypten. Fra 2024 er de økonomiske forventninger i Egypten imidlertid blevet væsentligt forbedret efter samlingen af det fragmenterede valutakurssystem i marts 2024, understøttet af store finansieringsforpligtelser fra internationale partnere. Det reale BNP steg med 2,4 % i det seneste regnskabsår (juli 2023-juni 2024) (et fald fra 3,8 % i regnskabsåret 2022/2023) og nåede en vækst på 3,5 % i tredje kvartal 2024 i forhold til året før. Arbejdsløsheden forblev stort set stabil og var på 6,7 % i september 2024 (i forhold til 7,0 % i 2024). Forbrugerprisinflationen var fortsat høj og lå på 24,1 % i december 2024, men dog lavere end det midlertidige toppunkt på 35,7 % i februar 2024. Mellem februar og december steg de officielle reserver fra 35,3 mia. USD til 47,1 mia. USD (ca. 10 måneders import). Dette skyldtes fortløbende tildelinger under den vigtige Ras El-Hekma-aftale, en investering på 35 mia. USD fra en statsejet fond i De Forenede Arabiske Emirater i et ejendomsprojekt på Egyptens nordkyst. Budgetunderskuddet i regnskabsåret 2023/2024 blev også afhjulpet af engangsindtægterne fra Ras El-Hekma, som lå på 3,6 % af BNP i regnskabsåret 2023/2024 (sammenlignet med -6,2 % af BNP i det foregående regnskabsår). Den primære saldo blev forbedret markant i samme periode. IMF anslår, at den offentlige gæld faldt til 90,9 % af BNP ved udgangen af regnskabsåret 2023/2024 (et fald fra 95,9 % i det foregående regnskabsår), da nogle af indtægterne fra Ras El-Hekma-investeringsaftalen blev anvendt til gældsreduktion. Underskuddet på de løbende poster forværredes til 5,5 % af BNP i regnskabsåret 2023/2024 (sammenlignet med et underskud på 1,2 % af BNP i det foregående regnskabsår). Ensretningen af valutakurserne og den øgede tillid som følge af den internationale støtte siden marts har understøttet eksporten og turismen, men trækker på betalingsbalancens løbende poster som følge af forstyrrelserne i Det Røde Hav har været langvarigt og vil sandsynligvis kun aftage gradvist.

Den 17. marts 2024 blev EU og Egypten enige om at udbygge forbindelserne og udvikle et strategisk og omfattende partnerskab for fælles velstand, stabilitet og sikkerhed, der dækker specifikke samarbejdsområder. Partnerskabet understøttes af en finansiel pakke på op til 7,4 mia. EUR bestående af kort- og langsigtet støtte til den nødvendige makroøkonomiske og socioøkonomiske reformdagsorden. I betragtning af Egyptens vanskelige økonomiske og finansielle situation og landets rolle som en vigtig stabiliserende faktor i en stadig mere ustabil region foreslog Kommissionen den 15. marts 2024 at støtte Egypten med to makrofinansielle bistandstransaktioner på op til 5 mia. EUR samlet i langfristede lån på meget lempelige vilkår. Den makrofinansielle bistandspakke blev opdelt i i) et forslag til en kortfristet makrofinansiel bistandstransaktion på 1 mia. EUR (undtagelsesvis baseret på artikel 213 i TEUF⁷) for at tillade fuld udbetaling i en enkelt rate i 2024 i lyset af Egyptens presserende finansieringsbehov (og Europa-Parlamentets pause forud for valget i sommeren 2024) og ii) et forslag om en ordinær makrofinansiel bistandstransaktion på op til 4 mia. EUR (baseret på artikel 212 i TEUF). Rådet vedtog den kortsigtede makrofinansielle bistand den 12. april 2024 (afgørelse (EU)

⁷ Artikel 213 i TEUF finder anvendelse i tilfælde, hvor der er behov for akut finansiel bistand, og kræver kun Rådets vedtagelse.

2024/1144) . Europa-Parlamentet og Rådet behandler i øjeblikket forslaget om ordinær makrofinansiel bistand.

Den makrofinansielle bistandspakke blev foreslået sammen med en udvidet IMF-lånefacilitet på grundlag af en aftale på embedsmandsplan, der blev indgået den 6. marts 2024, og som derefter blev vedtaget af IMF's bestyrelse den 29. marts 2024. Programmet, der første gang blev vedtaget i december 2022, blev forhøjet fra 3 mia. USD til 8 mia. USD og udgør et stærkt udgangspunkt for yderligere fremskridt med økonomiske reformer. IMF og Egypten nåede 24. december 2024 til enighed på embedsmandsplan om den fjerde gennemgang.

Den kortsigtede makrofinansielle bistand blev understøttet af et aftalememorandum. I aftalememorandummet blev udbetalingen af støtten fastsat i en enkelt rate, og det indeholdt desuden en række aftalte reformer af den økonomiske politik for at forbedre den makroøkonomiske stabilitet og modstandsdygtighed, forbedre erhvervs klimaet og konkurrenceevnen og fremme den grønne omstilling. I overensstemmelse med aftalememorandummet var udbetalingen af støtten betinget af: i) gennemførelse af de aftalte reformer af den økonomiske politik, ii) gennemførelse af konkrete og troværdige tiltag vedrørende respekt for effektive demokratiske mekanismer (herunder et parlamentarisk flerpartisystem) og retsstatsprincippet og sikring af overholdelse af menneskerettighederne og iii) et program for udbetaling af midler fra IMF. Den samlede vurdering af gennemførelsen var positiv. Afgørelsen om frigivelse af makrofinansiel bistand blev vedtaget den 18. december 2024, og den enkelte rate blev udbetalt fuldt ud den 27. december 2024.

2.3 Vestbalkan

- **Nordmakedonien**

Genopretningen af økonomien efter covid-19 går fortsat langsomt. Den reale produktion steg med 2,8 % i 2024. Væksten var drevet af investeringer og det offentlige forbrug, hvor sidstnævnte til dels afspejlede en kraftig stigning i lønningerne i den offentlige sektor. Væksten i husholdningernes forbrug steg også, understøttet af stigende realindkomster. Balancen over for udlandet bidrog negativt til væksten, da efterspørgslen på de vigtigste eksportmarkeder var lav. Inflationen, som var aftaget tidligere på året, steg igen i september til et gennemsnit på 3,5 % i forhold til året før mod 9,4 % i 2023. Stigningen sidst på året skyldtes hovedsagelig stigende priser på fødevarer, alkohol og tobak på trods af de prislofter, som regeringen havde indført for basisvarer. Selv om faldet i energipriserne medførte et lille overskud på betalingsbalancens løbende poster ved udgangen af 2023, blev det igen til et underskud i 2024 (-2,3 %) som følge af en forværring af underskuddet på varehandelen og et lavere overskud på den sekundære indkomst. Underskuddet på den primære indkomst steg også.

Den 6. februar 2023 vedtog Kommissionen et forslag om at yde makrofinansiel bistand til Nordmakedonien til et beløb på op til 100 mio. EUR i lån til udbetaling i to lige store rater. Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse blev vedtaget den 12. juli 2023 (afgørelse (EU) 2023/1461), og aftalememorandummet blev undertegnet med de nordmakedonske myndigheder i januar 2024. Aftalememorandummet indeholder 20 politiske betingelser (hvoraf otte vedrører den første udbetaling) på følgende områder: offentlige finanser, erhvervs klimaet, uddannelse og arbejdsmarked, energi samt retsvæsenet, god regeringsførelse og bekæmpelse af korruption. Kommissionen bekræftede, at alle

betingelser for den første rate var opfyldt, og besluttede den 22. april 2024 at frigive den tilsvarende udbetaling på 50 mio. EUR.

Den makrofinansielle bistand er betinget af positive resultater med hensyn til det igangværende IMF-program. Efter myndighedernes anmodning og en aftale på embedsmandsplan vedtog IMF's bestyrelse den 22. november 2022 en 24-måneders ordning inden for rammerne af den forebyggende likviditetslinje. I januar 2024 afsluttede IMF den første gennemgang af programmet. IMF's forebyggende likviditetslinje udløb imidlertid i november 2024, uden at den anden revision fandt sted, hvilket betyder, at en væsentlig forudsætning for udbetaling af anden og sidste rate af den makrofinansielle bistand i øjeblikket ikke er opfyldt.

Første halvdel af den makrofinansielle bistand blev udbetalt, men det forekommer usandsynligt, at anden og sidste tranche af den makrofinansielle bistand vil blive trukket. Den nye regering har ikke gjort fremskridt med hensyn til at gennemføre de politiske betingelser, der er knyttet til den sidste rate på 50 mio. EUR, som omfatter sikring af parlamentets vedtagelse af flere love, herunder afledt ret til energieffektivitetsloven og gennemførelseslovgivning for den nye lov om bekæmpelse af hvidvask af penge. Desuden har Nordmakedonien for nylig optaget to bilaterale lån på hver 500 mio. EUR til en gunstig rente fra den ungarske statsejede Eximbank, hvilket afhjælper behovet for ekstern finansiering. Under disse omstændigheder er det usandsynligt, at den anden tranche af den makrofinansielle bistand vil blive udbetalt. Rådighedsperioden for den makrofinansielle bistand udløber i august 2026.

3. SIKRING AF KORREKT ANVENDELSE AF MFA-MIDLER: OPERATIONELLE VURDERINGER OG EFTERFØLGENDE EVALUERINGER

3.1 Operationelle vurderinger

I overensstemmelse med kravene i forordning (EU, Euratom) 2024/2509 (finansforordningen) gennemfører Kommissionen operationelle vurderinger med bistand fra eksterne konsulenter for at få rimelig sikkerhed for de administrative procedurers og finans kredsløbs funktion i modtagerlandene.

Operationelle vurderinger fokuserer på offentlige finansforvaltningssystemer (navnlig hvordan finansministerier og centralbanker er organiseret, og hvilke procedurer de gennemfører) og – mere specifikt – på, hvordan de konti, der modtager EU-midler, forvaltes. Der lægges også særlig vægt på de eksterne revisionsinstitutioners funktion, uafhængighed og arbejdsprogrammer og på, hvor effektiv deres kontrol er. Procedurene i forbindelse med offentlige indkøb på centralt plan undersøges også.

En operationel vurdering, der blev foretaget for Moldova i 2020 forud for covid-19-operationen, viste en betydelig styrkelse af systemerne til forvaltning af de offentlige finanser og af de finansielle kredsløb siden den seneste revision i 2015. I vurderingen blev det konkluderet, at Moldovas finansielle procedurer er egnede til et efterfølgende makrofinansielt bistandsprogram. Den seneste operationelle vurdering af Ukraines administrative og finansielle kredsløb blev foretaget i 2022 forud for den ekstraordinære makrofinansielle bistand og tildeling under MFA+. Det var den tredje af denne type vurderinger, der blev foretaget for Ukraine. Den blev dog foretaget på afstand på grund af krigen. Samlet set blev det konkluderet, at der var gjort betydelige fremskridt med hensyn til at styrke systemerne til forvaltning af de offentlige finanser og andre finansielle kredsløb siden sidste vurdering i 2018. Vurderingen fremhævede også de ukrainske myndigheders fortsatte tilsagn om løbende forbedringer. Vurderingen understregede prioriteringen af

reformer af forvaltningen af de offentlige finanser på centrale områder og anbefalede yderligere tiltag, når sikkerheden forbedres, i betragtning af de betydelige genopbygningsbestrebelse, der ligger forude. Ukraine-faciliteten omfatter stærke revisions- og kontrolforanstaltninger, herunder oprettelse af et uafhængigt revisionsudvalg, der har til opgave at vurdere effektiviteten af Ukraines forvaltnings- og kontrolsystemer og foretage regelmæssige revisioner på stedet.

I 2023 blev der foretaget en operationel vurdering af Nordmakedonien i forbindelse med den nye makrofinansielle bistandstransaktion. Eksterne konsulenter fandt landets finansielle kredsløb og procedurer tilfredsstillende og vurderede, at landets system til forvaltning af de offentlige finanser generelt var forsvarligt, og bemærkede, at der på det seneste var sket betydelige fremskridt.

Der blev foretaget to operationelle vurderinger i 2024 som forberedelse til de nye makrofinansielle bistandstransaktioner i Egypten og Jordan, hvor den første del af den makrofinansielle bistand til Egypten blev gennemført fuldt ud i 2024, og resten forventes at blive vedtaget af medlovgiverne i 2025 samtidig med bistanden til Jordan. Det var den anden operationelle vurdering for Egypten siden 2013, og en del af vurderingen blev foretaget på afstand på grund af forsinkede sikkerhedsgodkendelser. De egyptiske myndigheder har gjort betydelige fremskridt, herunder indført ny lovgivning om forvaltning af offentlige finanser og banktransaktioner. Egyptens ramme for forvaltning af de offentlige finanser og finansielle kredsløb blev vurderet som tilstrækkelige i relation til MFA-programmet, forudsat at reformtempoet fastholdes. Det var den anden operationelle vurdering for Jordan siden 2020, og den bekræftede fremskridt med hensyn til at forbedre systemerne til forvaltning af de offentlige finanser og større effektivitet i anvendelsen af offentlige midler. Der er dog stadig udfordringer, herunder begrænset uafhængighed og gennemsigtighed i revisionsudvalget, underudnyttelse af Udvalget for Klager over Indkøb og et underudviklet sekundært marked for statspapirer. På trods af problemerne blev det i vurderingen konkluderet, at Jordans finansielle systemer udgør et stærkt grundlag for det makrofinansielle bistandsprogram. Resultaterne af de operationelle vurderinger for Jordan og Egypten vil blive taget i betragtning ved udarbejdelsen af de økonomisk-politiske betingelser for begge makrofinansielle bistandsforanstaltninger.

3.2 Evalueringer

I overensstemmelse med finansforordningen og de tilsvarende afgørelser om makrofinansiell bistand foretager Kommissionen evalueringer ⁸ efter afslutningen af makrofinansielle bistandstransaktioner for at vurdere deres virkning. De to vigtigste mål med disse evalueringer er at analysere virkningen af den makrofinansielle bistand på modtagerlandets økonomi, navnlig på bæredygtigheden af dets stilling over for udlandet, og at vurdere merværdien ved EU's indsats.

I 2024 afsluttede Kommissionen den fælles efterfølgende evaluering af transaktionerne til landene i Det Østlige Partnerskab, Moldova, Georgien og Ukraine (2017-2020). Den eksterne rapport og dens ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene blev offentliggjort i januar 2025. For alle tre lande viste undersøgelsen, at transaktionerne havde en positiv indvirkning på gældsholdbarheden og den makroøkonomiske situation. Dette var særlig vigtigt for Ukraine i betragtning af operationens større omfang og landets mere udfordrende makroøkonomiske situation. Samlet set blev det i evalueringen konkluderet, at de tre operationer var vellykkede med hensyn til at fremme en positiv ændring på flere centrale reformområder, og at de var i overensstemmelse med EU's

⁸ Alle evalueringer findes på Kommissionens websted: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en.

overordnede politiske ramme, idet de var tilpasset myndighedernes reformdagsordener og andre donorers programmer.

I 2024 udsendte Kommissionen den efterfølgende evaluering af MFA-operationerne vedrørende covid-19 til 10 partnerlande (2020-2022), og den offentliggøres sammen med det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene i 2025. I evalueringen vurderes den makrofinansielle bistandspakke på 3 mia. EUR, der blev ydet i 2020 til partnere i de østlige nabolande, Vestbalkan og de sydlige nabolande for at afbøde de økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien.

4. GENEREL UDVIKLING I FORBINDELSE MED INSTRUMENTET FOR MAKROFINANSIEL BISTAND

4.1 MFA-instrumentets funktion

I den fælles erklæring fra 2013 fra Europa-Parlamentet og Rådet om makrofinansiell bistand⁹ beskrives bistanden som værende af makroøkonomisk og finansiel karakter, og det fastslås klart, at formålet bør være at "genoprette en holdbar ekstern finansieringssituation i de bistandsberettigede lande og områder, der har problemer med at opnå ekstern finansiering". For at den makrofinansielle bistand kan blive et vellykket nødinstrument, er det derfor vigtigt at mobilisere bistanden effektivt og i tide. Beslutningstagningen i forbindelse med den almindelige lovgivningsprocedure betegnes ofte som tidskrævende, og det er en alvorlig mangel ved et kriseinstrument, der har til formål at reagere hurtigt på betalingsbalancekriser¹⁰.

Under de ekstraordinære forhold på grund af covid-19-krisen og Ruslands angrebskrig mod Ukraine blev de relevante makrofinansielle bistandspakker imidlertid meget hurtigt vedtaget, fordi alle institutioner gjorde fuld brug af den tilladte proceduremæssige fleksibilitet. I disse tilfælde blev Europa-Parlamentet og Rådet enige om at anvende de eksisterende hasteprocedurer, og dermed var det muligt at vedtage den tilsvarende bistand, inden for en måned efter at Kommissionen havde forelagt sine forslag. Europa-Parlamentet påberåbte sig en særlig bestemmelse (artikel 163) i Europa-Parlamentets forretningsorden, således at Europa-Parlamentet kunne vedtage forslaget direkte på plenarmødet og dermed springe den sædvanlige fase i INTA-udvalget over.

Både Europa-Parlamentets og Rådets forretningsorden indeholder en hasteprocedure, der er nødvendig for hurtig vedtagelse i ekstraordinære situationer, hvorimod standardproceduren tager betydeligt længere tid. Det var tilfældet for Kommissionens nylige forslag om makrofinansiell bistand til Jordan, som blev fremsat i april 2024, men som ikke forventes vedtaget før i andet kvartal 2025. Den lange forsinkelse skyldes til dels valget til Europa-Parlamentet i juni 2024 og det efterfølgende behov for at nedsætte nye udvalg. I Egyptens tilfælde fik det presserende behov for at frigive en første del af støtten allerede i andet halvår 2024 Kommissionen til undtagelsesvis i marts 2024 at beslutte at fremsætte forslag om en første hastende, kortsigtet makrofinansiell bistandstransaktion for at hjælpe Egypten. Det skete på grundlag af artikel 213 i TEUF (der gælder i tilfælde, hvor der er behov for akut finansiel bistand, og kun kræver vedtagelse i Rådet). Kommissionen erkendte imidlertid, at det ikke var den ideelle tilgang, og foreslog derfor at yde størstedelen af den makrofinansielle bistand til Egypten via en anden og mellemfristet makrofinansiell bistandstransaktion, der følger de normale procedurer i henhold til artikel 212 i TEUF (med inddragelse af begge medlovgivere og ikke kun Rådet). I denne

⁹ Fælles erklæring fra Europa-Parlamentet og Rådet, som blev vedtaget sammen med afgørelsen om yderligere makrofinansiell bistand til Georgien (afgørelse nr. 778/2013/EU af 12. august 2013). Findes på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D0778&from=DA>.

¹⁰ Der blev foretaget en metaevaluering af de sidste ti års operationer i 2023 – SWD(2023) 0016, Commission staff working document, Evaluation of macro-financial assistance to third countries (meta-evaluation of operations for 2010-2020).

forbindelse er det vigtigt at bemærke, at den forenkede procedure ¹¹ til vedtagelse af en afgørelse fra Europa-Parlamentet er blevet ændret. I modsætning til hasteproceduren kræver den forenkede procedure ikke en anmodning fra formanden om at behandle forslaget som uopsætteligt. Under den forenkede procedure bliver vedtagelsesprocessen forenklet, idet der kræves færre trin til godkendelse end ved standardproceduren. Den forenkede procedure er endnu ikke blevet anvendt i forbindelse med igangværende makrofinansiel bistand, men den kunne være hensigtsmæssig ved makrofinansiel bistand i en nødsituation og sikre en formålstjenlig og øget effektivitet i forhold til ordinære transaktioner.

Den ekstraordinære mikrofinansielle bistand til Ukraine under G7-initiativet "Extraordinary Revenue Acceleration Loans for Ukraine" blev endnu en gang gennemført uden at høre direkte under et IMF-program (selv om Ukraine modtager fungerende udbetalinger under den udvidede lånefacilitet). Desuden modtog Ukraine tilførsler gennem EU-budgettets margen samt MFA+. Bistanden blev ydet på meget lempelige vilkår med en løbetid på 45 år og en afdragsfri periode på 10 år. Tilbagebetalinger, herunder renter og andre omkostninger i forbindelse med lånet, dækkes af de ekstraordinære indtægter fra de immobiliserede russiske centralbankaktiver, hvilket minimerer indvirkningen på Ukraines offentlige finanser.

De igangværende forberedelser til den næste flerårige finansielle ramme (FFR) giver mulighed for at udnytte de seneste erfaringer med makrofinansiel bistand. Dette kunne give input til overvejelser om fremtiden for den makrofinansielle bistand sammen med Europa-Parlamentet og Rådet.

4.2 Makrofinansiel bistand i den flerårige finansielle ramme for 2021-2027

Den nuværende FFR-periode har været kendetegnet ved et usædvanligt pres på mange økonomier som følge af konsekvenserne af covid-19-pandemien i hele verden. Desuden er EU's partnerlande fortsat sårbare på grund af strukturelle svagheder i deres økonomier. Regionen er også stadig udsat for stor geopolitisk usikkerhed og oplever fortsat økonomisk ustabilitet, som forværres yderligere af Ruslands angrebskrig mod Ukraine og senest af den eskalerende konflikt i Mellemøsten. I betragtning af de fortsat udfordrende globale udsigter vil behovet for, at EU kan yde makrofinansiel bistand, sandsynligvis fortsat være stort i de kommende år, selv om anvendelsesområdet er umuligt at forudsige, da der er tale om et kriseinstrument. Det er derfor vigtigt at sikre, at der fortsat er tilstrækkelige budgetmidler til rådighed for MFA-instrumentet i de sidste år af den nuværende FFR.

MFA-lån er garanteret under garantien for foranstaltninger udadtil i henhold til forordning (EU) 2021/947 (forordningen om oprettelse af NDICI – et globalt Europa) med en tilførselssats på 9 %, som det var tilfældet under tidligere FFR'er ¹². Det samlede budget, der oprindeligt var afsat til dækning af tilførslen af MFA-lån, var fastsat til ca. 1 mia. EUR, hvilket svarer til et lånevolumen på 11 mia. EUR. Siden begyndelsen af den nuværende FFR i 2021 og i forbindelse med EU's betydelige støtte til Ukraine via makrofinansiel bistand i 2022 var omkring to tredjedele af de øremærkede hensættelser allerede blevet

¹¹ I henhold til den forenkede procedure (artikel 52 i Europa-Parlamentets forretningsorden) kan formanden for Europa-Parlamentets udvalg foreslå, at forslaget godkendes uden ændringer. Medmindre medlemmer eller en politisk gruppe eller politiske grupper, der mindst når op på den middelhøje tærskel af udvalget, gør indsigelse, betragtes den foreslåede procedure som vedtaget. Alternativt kan formanden foreslå, at der fastsættes en frist for fremlæggelse af ændringsforslag, uden at der først er udarbejdet et rapportudkast. Medmindre medlemmer eller en politisk gruppe eller politiske grupper, der mindst når op på den middelhøje tærskel af udvalget, gør indsigelse, betragtes den foreslåede procedure som vedtaget.

¹² Forordning (EU) 2021/947 (instrumentet NDICI-Global Europa) blev vedtaget og trådte i kraft i juni 2021. Forordningen spiller en vigtig rolle for den budgetmæssige udførelse af den makrofinansielle bistand, men det makrofinansielle bistandsinstrument som sådan er fortsat adskilt fra NDICI-Global Europa, og specifikke makrofinansielle bistandstransaktioner aktiveres fortsat efter behov ved særskilte ad hoc-afgørelser.

anvendt ved udgangen af 2023. I den forbindelse og efter det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 1. februar 2024 om midtvejsrevisionen af FFR blev der overført hensættelsesforpligtelser på ca. 225 mio. EUR i forbindelse med den ekstraordinære makrofinansielle bistandstransaktion på 5 mia. EUR til Ukraine, der blev udbetalt i 2022, til Ukraine faciliteten. Kombineret med forhøjelser af budgettet til tilførsel af makrofinansielle bistandslån har dette gjort det muligt at mobilisere tilstrækkelige midler til at finansiere den vedtagne kortfristede makrofinansielle bistand til Egypten på op til 1 mia. EUR. Denne forhøjelse af budgettet under NDICI vil gøre det muligt at finansiere en regelmæssig makrofinansiell bistandstransaktion til Egypten på op til 4 mia. EUR, hvis den vedtages af medlovgiverne, samtidig med at der er mulighed for andre makrofinansielle bistandstransaktioner frem til udgangen af 2027 (se afsnit 5 nedenfor).

5. FREMTIDSPERSPEKTIVER – MAKROFINANSIELLE BISTANDSTRANSAKTIONER I 2025

I betragtning af den makrofinansielle bistands ikkeprogrammerbare og krisedrevne karakter er det vanskeligt præcist at anslå fremtidige operationer for den resterende del af den nuværende FFR. Denne del fokuserer derfor på operationer, der allerede er godkendt i 2025, og omhandler desuden mulige operationer i lyset af den hastigt skiftende geopolitiske udvikling.

Den igangværende konflikt i Mellemøsten har øget den økonomiske usikkerhed og haft alvorlige konsekvenser for landene i regionen. Der er allerede planlagt foranstaltninger for Egypten og Jordan. De to lande har oplevet negative konsekvenser som følge af faldende turisme og handel, hvilket har afsløret landenes strukturelle svagheder. Egyptens afhængighed af ustabil ekstern finansiering samt en overdreven statskontrol har øget presset på betalingsbalancen. I Jordan kommer konflikten oven i andre nylige chokvirkninger udefra, som har forværret budgetunderskuddene og de strukturelle problemer, hvilket har ført til stor offentlig gæld og store finansieringsbehov. Også andre lande i regionen er hårdt ramt.

Den 8. oktober 2023 anmodede de jordanske myndigheder om en makrofinansiell bistandstransaktion på 700 mio. EUR (MFA IV). Som svar foreslog Kommissionen den 8. april 2024 en ny makrofinansiell bistandspakke på op til 500 mio. EUR. Dette forslag blev udarbejdet efter en omhyggelig vurdering af Jordans eksterne finansieringsbehov og landets kapacitet til at dække disse behov, både i overensstemmelse med principperne om retfærdig byrdefordeling mellem donorerne i tæt samarbejde med IMF og i overensstemmelse med den nye udvidede lånefacilitet for Jordan på 1,2 mia. USD for perioden 2024-2027. I januar 2025 indgav Jordan en anmodning om en ny makrofinansiell bistand på 1 mia. EUR (dermed yderligere 500 mio. EUR i makrofinansiell bistand i forhold til Kommissionens forslag) på baggrund af den fortsatte regionale usikkerhed, yderligere konsekvenser for landets finanspolitiske og økonomiske udsigter og behovet for at beskytte fremdriften i landets reformdagsorden. Medlovgiverne forventes at vedtage den fjerde makrofinansielle bistandstransaktion (på 500 mio. EUR) i andet kvartal 2025, og der forventes tre udbetalinger i perioden 2025-2027. Den 29. januar 2025 meddelte kommissionsformand Ursula von der Leyen, at Kommissionen vil fremsætte et forslag om yderligere makrofinansiell bistand på 500 mio. EUR, hvilket forventes at ske i foråret 2025.

Medlovgiverne overvejer i øjeblikket den anden del af den makrofinansielle bistand på 5 mia. EUR til Egypten, som repræsenterer størstedelen af den makrofinansielle bistandspakke med op til 4 mia. EUR i perioden 2025-2027. Denne makrofinansielle bistand skal støtte Egypten i forbindelse med eksterne chok, navnlig Ruslands fortsatte angrebskrig mod Ukraine og afsmittende virkninger af eskaleringerne i Mellemøsten. Den deraf følgende kapitaludstrømning og lavere indtægter fra udenlandsk valuta, navnlig som

følge af kraftigt faldende indtægter fra turismen og Suezkanalen, har bidraget til en betydelig udvidelse af det eksterne finansieringsgab med fortsatte nedadrettede risici som følge af den komplekse geopolitiske situation. Afgørelsen forventes i øjeblikket vedtaget i andet kvartal af 2025.

I november 2022 anmodede Tunesien om makrofinansiel bistand på 1,2 mia. EUR til støtte for landets finansieringsbehov i lyset af det forværrede globale miljø og de høje internationale råvarepriser. Dette fulgte efter den aftale på embedsmandsplan, der blev indgået med IMF i oktober 2022 om en ny udvidet lånefacilitet (fire år, 1,9 mia. USD). IMF's bestyrelse har imidlertid endnu ikke vedtaget programmet, da Tunesien endnu ikke har gennemført tidligere foranstaltninger, navnlig med hensyn til reform af brændstofs subsidier. En blomstrende turisme og stabile pengeoverførsler har midlertidigt lettet det eksterne finansieringspres for Tunesien. Med forbehold af en omhyggelig vurdering af forudsætningerne for makrofinansiel bistand og Tunesiens eksterne finansieringsbehov er Kommissionen parat til at udarbejde et forslag til en ny makrofinansiel bistand, når IMF-programmet er på plads. Dette blev også bekræftet som led i det omfattende partnerskab mellem EU og Tunesien, der blev aftalt i juli 2023. Det blev bemærket, at dette ville kræve en omfattende og effektiv gennemførelse af yderligere reformer.

I april 2022 indgik Libanon en aftale på embedsmandsplan med IMF (fire år, 3 mia. USD), men har kun gjort begrænsede fremskridt med landets lange liste over forudgående foranstaltninger. Libanons BNP er siden fortsat faldet, mange offentlige institutioner er ikke fungerende, og valutaen er faldet drastisk i værdi, hvilket har ført til en bredt funderet dollarisering af den libanesiske økonomi. I januar 2025 valgte det libanesiske parlament en præsident, og et par dage senere blev en ny premierminister udnævnt. Dermed sluttede mere end fem års politisk dødvande, og betingelserne for et fornyet fokus på reformer er til stede. I februar 2025 gav den nye regering udtryk for, at den havde til hensigt at genoptage samarbejdet med IMF om et nyt program, og det ses som et muligt positivt tiltag til håndtering af den økonomiske krise gennem international bistand og omfattende reformer. Kommissionen er parat til at støtte en omfattende reformdagsorden med en makrofinansiel bistandstransaktion, når forudsætningerne (herunder planmæssige udbetalinger under et ajourført IMF-program) er blevet opfyldt.

På samme måde løste den pludselige udvikling i den politiske situation i Syrien i december 2024 det langvarige politiske dødvande med afsættelsen af Assads regime. Med en ny regering, som stadig skal finde sit fodfæste, og en situation, hvor mange parametre stadig er uklare (f.eks. menneskerettighedssituationen), anes der en teoretisk mulighed for, at et meningsfuldt engagement fra EU's side, eventuelt suppleret med makrofinansiel bistand, kan følge i fremtiden.

I de østlige nabolande og på Vestbalkan påvirkes den økonomiske udvikling fortsat af Ruslands angrebskrig mod Ukraine, og det skaber handelsforskydninger og finansielle forstyrrelser. I andre lande end Ukraine har krigen belastet både husstande og virksomheder, givet næring til inflationen og skabt et øget finansieringsbehov på tværs af lande i begge regioner. Ukraine og Moldova er fortsat afhængige af betydelig international bistand, og her spiller EU en central rolle. EU's Ukraine facilitet på 50 mia. EUR (2024-2027) støtter sammen med den nyligt godkendte makrofinansielle bistand under G7-initiativet "Extraordinary Revenue Acceleration Loans for Ukraine" Ukraines modstandsdygtighed. Moldovas vækstplan (1,9 mia. EUR, 2025-2027) har til formål at fremme markedsadgang og indkomstkongvergens. Reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan skal yde op til 6 mia. EUR (2024-2027) i tilskud og lån til støtte for en fremskyndelse af landenes reformbestræbelser.

Kommissionen er rede til at overveje alle andre kommende anmodninger om makrofinansiel bistand og vil, hvis det er relevant, foreslå nye og/eller opfølgende makrofinansielle bistandstransaktioner til støtteberettigede partnere.

Tabel 1 giver en oversigt over forpligtelser og betalinger i forbindelse med makrofinansiel bistand og udbetaling af MFA-lån for 2022, 2023, 2024 og (foreløbig) 2025.

Tabel 1: Forpligtelser og betalinger vedrørende MFA-gavebistand og udbetalinger af MFA-lån 2022-2025 (EUR) ¹³

	2022	2023	2024	2025
Forpligtelsesbevillinger til gavebistand i budgettet	30 114 460	45 423 330	57 367 177	59 267 773
Operationelle vurderinger, efterfølgende evalueringer	114 460	350 000	619 440	700 000
Andre mulige makrofinansielle bistandstransaktioner	30 000 000	45 073 330	56 747 737	58 567 773
Forpligtelser i alt	30 114 460	45 423 330	57 367 177	59 267 773
Betalingsbevillinger til gavebistand i budgettet	20 868 187	39 880 000	57 367 177	59 267 773
Operationelle vurderinger, efterfølgende evalueringer	-	329 765	749 270	700 000
Makrofinansiell bistand til Moldova (EU 2022/563), afsluttet	15 000 000	10 000 000	5 000 000	-
Makrofinansiell bistand til Moldova (tillæg) (EU 2023/1165), afsluttet	-	22 500 000	22 500 000	-
Andre mulige makrofinansielle bistandstransaktioner	-	-	-	58 567 773
Udbetalinger i alt	15 000 000	32 829 765	23 249 270	59 267 773
Udnyttede bevillinger til gavebistand	5 868 187	7 050 235	34 117 907	-
Udbetalinger af MFA-lån	-	-	-	-
MFA Jordan III (afsluttet)	-	200 000 000	-	-
MFA Moldova (afsluttet)	35 000 000	40 000 000	45 000 000	-
Makrofinansiell hastebistand Ukraine (afsluttet)	1 200 000 000	-	-	-
Ekstraordinær makrofinansiell bistand Ukraine (afsluttet)	6 000 000 000	-	-	-
MFA Moldova tillæg (afsluttet)	-	50 000 000	50 000 000	-
MFA+ Ukraine (afsluttet)	-	18 000 000 000	-	-
MFA Nordmakedonien	-	-	50 000 000	-
Kortfristet MFA Egypten (afsluttet)	-	-	1 000 000 000	-
MFA ERA Ukraine	-	-	-	18 116 000 000
MFA Jordan (under forberedelse) *	-	-	-	300 000 000
MFA Egypten (under forberedelse) *	-	-	-	1 333 000 000
Udbetalinger af MFA-lån i alt	7 235 000 000	18 090 000 000	1 145 000 000	19 749 000 000
<i>Covid-19-MFA-transaktioner: afsluttet</i>				
MFA Tunesien (afsluttet)	300 000 000	-	-	-
Udbetalinger af covid-19-MFA-lån, i alt	300 000 000	-	-	-
Udbetalinger af alle MFA-lån, i alt	7 535 000 000	18 090 000 000	1 145 000 000	19 749 000 000

* For Jordan og Egypten er de lånebeløb, der skal udbetales i 2025, usikre estimater, fordi de makrofinansielle bistandstransaktioner i øjeblikket er under forberedelse og endnu ikke er blevet vedtaget af medlovgiverne.

¹³ Tabellen tager ikke højde for forslag til nye MFA-transaktioner efter december 2024.